

Bilanço Okuma Teknikleri ve Finansal Verileri Değerlendirme

Dr. Murat Ceyhan, SMMM
İstanbul TESMER Sekreteri

İçerik

- Finansal tabloların temel özellikleri
- Önemli kavramlar ve finansal analize giriş
- Finansal analizin kısıtları ve tabloların analize hazır hale getirilmesi
- Net işletme sermayesi
- Mali analiz kavramı, türleri ve teknikleri

TEK DÜZEN HESAP PLANI

- 1 DÖNEN VARLIKLAR
- 2 DURAN VARLIKLAR
- 3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
- 4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
- 5 ÖZKAYNAKLAR
- 6 GELİR TABLOSU HESAPLARI
- 7 MALİYET HESAPLARI
- 9 NAZIM HESAPLAR

Bilanço

- Bilanço; işletmenin varlıklarını ve bu varlıklara sahip olmak için kullandığı kaynakları gösteren mali tablodur.
- Varlıklar = Dönen ve Duran Varlıklar
- Yükümlülükler = Kısa Vadeli ve Uzun Vadeli Kaynaklar
- **VARLIKLAR** 1 Dönen Varlıklar **KAYNAKLAR** 3 Kısa Vadeli Y.K.
2 Duran Varlıklar 4 UzunVadeli Y.K.
5 Özkaynaklar

HESAP GRUPLARI

1 - DÖNEN VARLIKLAR

- 10 Hazır Değerler
- 11 Menkul Kıymetler
- 12 Ticari Alacaklar
- 13 Diğer Alacaklar
- 15 Stoklar
- 18 Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Gelir Tahakkukları
- 19 Diğer Dönen Varlıklar

HESAP GRUPLARI

2 - DURAN VARLIKLAR

- 22 Ticari Alacaklar
- 23 Diğer Alacaklar
- 24 Mali Duran Varlıklar
- 25 Maddi Duran Varlıklar
- 26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar
- 27 Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar
- 28 Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları
- 29 Diğer Duran Varlıklar

HESAP GRUPLARI

3 - KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

- 30 Mali Borçlar
- 32 Ticari Borçlar
- 33 Diğer Borçlar
- 34 Alınan Avanslar
- 36 Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler
- 37 Borç ve Gider Karşılıkları
- 38 Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları
- 39 Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Kaynaklar

HESAP GRUPLARI

4 - UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

- 40 Mali Borçlar
- 42 Ticari Borçlar
- 43 Diğer Borçlar
- 44 Alınan Avanslar
- 47 Borç ve Gider Karşılıkları
- 48 Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları
- 49 Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

HESAP GRUPLARI

5 - ÖZKAYNAKLAR

- 50 Ödenmiş Sermaye
- 52 Sermaye Yedekleri
- 54 Kar Yedekleri
- 57 Geçmiş Yıllar Karları
- 58 Geçmiş Yıllar Zararları
- 59 Dönem Net Karı (Zararı)

6 - GELİR TABLOSU HESAPLARI

- 60 Brüt Satışlar
- 61 Satış İndirimleri (-)
- 62 Satışların Maliyeti (-)
- 63 Faaliyet Giderleri (-)
- 64 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar
- 65 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar (-)
- 66 Finansman Giderleri (-)
- 67 Olağandışı Gelir ve Karlar ve Karlar
- 68 Olağandışı Gider ve Zararlar (-)
- 69 Dönem Net Karı (Zararı)

7 - MALİYET HESAPLARI

- 71 Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Madde ve Malzeme Giderleri
- 72 Direkt İşçilik Giderleri
- 73 Genel Üretim Giderleri
- 74 Hizmet Üretim Maliyeti
- 75 Araştırma ve Geliştirme Giderleri
- 76 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri
- 77 Genel Yönetim Giderleri
- 78 Finansman Giderleri

9 - NAZIM HESAPLAR

- Tekdüzen Hesap Planında bulunan hesaplar, işletmelerin varlıkları ile borçları ve özkaynaklarını göstermektedir. Ancak bu hesapların bazılarının içeriğinin açıklanmasına ihtiyaç vardır.
- Nazım Hesaplar bir işletmenin alacağı, borcu ve varlıkları ile ilgili olmayan, ancak bunların açıklanması için kullanılmak üzere hesap planında bulunan hesaplardır.
- Örneğin; işletmenin döviz kasasında görünen Türk Lirasının ne kadar ve ne cinsten dövize karşılık geldiği, verilen teminat mektupları, emanet ve kefaletler, yatırım indirimine ilişkin bilgiler, vb.

Bilanço

- Bilançolarda temel ana denklem Őu Őekildedir:
- Varlıklar = Borçlar + Öz Sermaye
- Bilanço; Őirketlerin sahip olduğu tüm "Varlıklar ve Hakettikleri Tutarlar"ın kaydedildiği Aktifler kısmı (bilançonun sol tarafı) ile Őirketlerin sađlamıŐ oldukları "Kaynaklar" ın kaydedildiği Pasifler kısmından (bilançonun sağ tarafı) oluŐur.

Önemli Muhasebe Kavramları ve Mali Analiz

- ***İşletmenin Sürekliliği Kavramı:*** İşletmeler hiçbir zaman kapatılmak düşüncesiyle kurulamaz. Sözleşmede aksi bir madde yoksa işletmenin sonsuz bir süre için kurulduğu ve ömrünün belli bir süreye bağlı olmadığı kabul edilir. İşletmenin faaliyet süresi sahiplerinin yaşam süreleri ile sınırlı değildir. Sahiplerinin ölümünden sonra işletme varisler tarafından işletilmeye devam edilir.
- ***Doğrudan ve dolaylı bağlı ortaklıklarımız ile müşterek yönetime tabi teşebbüslerimize Aralık 2008 ile 2009 yılı içinde tebliğ edilen vergi/ceza ihbarnameleriyle, ilgili şirketlerden talep edilen vergi aslı ve cezaları toplamı (gecikme faizleri hariç) 5 milyar TL seviyesindedir. Söz konusu ihbarnameler ile ilgili açılan davalar ve diğer yasal süreçler halen devam etmekte olup, talep edilen vergi aslı ve cezaları ile devam etmekte olan yasal süreçlere ilikin detaylı açıklamalar 1 Ocak-31 Aralık 2009 ara hesap dönemine ait Özet Konsolide Finansal Tablolarn 22 no'lu dipnotunda verilmiştir.***

Önemli Muhasebe Kavramları ve Mali Analiz

- **Dönemsellik Kavramı:** İşletmenin sınırsız olarak kabul edilen ömrü belli dönemlere ayrılır ve her dönemin faaliyetleri birbirinden bağımsız olarak sürdürülür. Muhasebede bu dönem genellikle bir yıldır. Her dönem birbirinden bağımsızdır. Her dönemin gelir ve gideri birbiri ile karşılaştırılarak o döneme ait kar ya da zarar rakamı bulunur.
- **Maliyet Esası Kavramı:** İşletmelerin faaliyet konusuna giren mal veya hizmetlerin elde edilmesi için katlandığı her türlü faktörlerin para olarak ifade edildiği toplam değere maliyet denir. Bir varlığı edinirken katlanılan parasal fedakârlıktır. İşletmenin edindiği tüm varlık ve hizmetler muhasebeleştirilirken bunların maliyetleri esas alınır. Piyasa şartlarındaki değişim ile malın değeri de değişebilir. Para değerindeki değişmeler ile maliyet değeri anlamsız hale gelirse maliyet yeniden belirlenebilir.
- **Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı:** Muhasebede yapılan tüm işlemlerin belgelendirilmesi ve kayıtların belgeye dayanması gerekir. Belgeler usulüne uygun düzenlenmeli ve gerçeği yansıtmalıdır. Kişilerin beyanına göre değil, fatura, senet, makbuz gibi belgelere dayanarak kayıt yapılmalıdır.

Önemli Muhasebe Kavramları ve Mali Analiz

- **Tutarlılık Kavramı:** Muhasebede seçilen politika ve izlenen yöntemler her dönemde aynı şekilde uygulanmalıdır. Benzer işlem ve olaylarda kayıt düzeni ve işlem basamakları değişmemelidir. Geçerli sebepler ile değişiklik yapılırsa bu değişimin nedenleri ve sonuçları açıklanmalıdır.
- **Tam Açıklama Kavramı:** Muhasebenin temel kavramlarından birisi de bilgi vermektir. Tablolar işletmenin bilgilerine ihtiyaç duyan ve öğrenmek isteyen ilgi gruplarına yardımcı olacak ölçüde yeterli ve anlaşılır olmalıdır. Örneğin borç tutarı yazılırken bunların biçimi, vadesi, ayrı şekilde belirtilmelidir.
- **Özün Önceliği Kavramı:** Muhasebe kayıtları yapılırken şekilden çok finansal özellikleri ve işletme için ifade ettiği önem göz önüne alınmalıdır. Genelde şekil ve öz paraleldir. Ancak arada fark olursa öz önceliklidir. Örneğin bir alacak zamanında tahsil edilemediğinde öz olarak şüpheli duruma düşmüş sayılır. İşletme borçlunun ödeme yapacağından emin olsa bile alacağın şüpheli duruma düştüğüne dair kayıt yapmak zorundadır.

Gelir Tablosu

- Gelir tablosu, işletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ile aynı dönemde katlandığı bütün maliyet ve giderleri ve bunların sonucunda işletmenin elde ettiği dönem net kârı veya zararını gösteren finansal tablodur.
- Süreklilik gösteren ve göstermeyen gelir ve giderler; olağan gelir ve kârlar, olağan gider ve zararlar, olağandışı gelir ve kârlar ve olağandışı gider ve zararlar olarak ayrı gruplar şeklinde gösterilmiştir.
- Finansman giderleri ayrı bir gruptur.

Gelir Tablosu

- Gelir tablosunda yer alan kalemler arasında mahsup yapılamaz.
- Tabloda "Diğer" başlığı altında yer alan bir kalemin tutarının ait olduğu grubun toplam tutarının %20'sini aşması durumunda bu kalem ayrı bir başlık altında gösterilir.
- Tutarı olmayan kalemler gelir tablosunda yer almaz.

Gelir Tablosu

- Gelir tablosunda yer alan satışların maliyeti ayrı bir tabloda hesaplanarak gelir tablosunda yerine konur.
- Satışların Maliyeti Tablosu işletmenin dönem içindeki
 - stok hareketlerini,
 - üretim maliyetini,
 - satılan mamul maliyetini,
 - satılan hizmet maliyetini gösterir.
- Satışların maliyeti tablosu Gelir Tablosunun ekini oluşturur.

Gelir Tablosu

- Gelir tablosunun bölümleri incelendiğinde, bir tüzel kişiliğin belirli bir döneme ait faaliyetleri ile ilgili detaylı bilgi edinmek ve hangi aşamada kâr veya zararda olduğunu tespit etmek mümkün olacaktır. Bu incelemelerde, şirketin faaliyette bulunduğu iş alanının kârlı olup olmadığı, borç yükünün miktarı, geçmişten gelen başka yükümlülükleri olup olmadığını anlamak mümkün olabilecektir.
- Gelir Tablosunun düzenlenmesinde esas faaliyetlerden sağlanan gelir ile süreklilik gösteren diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelirler ve süreklilik göstermeyen olağan dışı gelirler ayrı ayrı gösterilir.
- İşletmenin yıl içerisinde elde ettiği GELİRLER; 6 ile başlayan gelir hspl. ALACAĞINA; GİDERLER ise 7 ile başlayan gider hspl. BORCUNA yazılır.

Gelir Tablosu

- Bütün satışlar, gelir ve kârlar ile maliyet, gider ve zararlar brüt tutarları üzerinden gösterilir ve hiçbir satış, gelir ve kâr kalemi bir maliyet, gider ve zarar kalemi ile tamamen veya kısmen karşılaştırılmak suretiyle gelir tablosu kapsamından çıkarılamaz.
- Gerçekleşmemiş satışlar gelir ve kârlar; gerçekleşmiş gibi veya gerçekleşenler gerçek tutarından fazla veya az gösterilmemelidir. Belli bir dönem veya dönemlerin gerçeğe uygun faaliyet sonuçlarını göstermek için, dönem veya dönemlerin başında ve sonunda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır.
- Belli bir dönemin satışları ve gelirleri bunları elde etmek için yapılan satışların maliyeti ve giderleri ile karşılaştırılmalıdır. Belli bir dönem veya dönemlerin başında ve sonunda maliyet ve giderleri gerçeğe uygun olarak gösterebilmek için stoklarda, alacak ve borçlarda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır.

Gelir Tablosu

- Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile özel tükenmeye tabi varlıklar için uygun amortisman ve tükenme payı ayrılmalıdır.
- Maliyetler, maddi duran varlıklar, stoklar, onarım ve bakım ve diğer gider grupları arasında uygun bir şekilde dağıtılmalıdır. Bunlardan direkt olanları doğrudan doğruya, birden fazla faaliyeti ilgilendirenleri zaman ve kullanma faktörü dikkate alınarak tahakkuk ettirilip, dağıtılmalıdır.
- Olağüstü niteliğe sahip kâr ve zararlar meydana geldikleri dönemde tahakkuk ettirilmeli, fakat normal faaliyet sonuçlarından ayrı olarak gösterilmelidir.

Gelir Tablosu

- Karşılıklar, işletmenin kârını keyfi bir şekilde azaltmak veya bir döneme ait kâr veya bir döneme ait kârı diğer döneme aktarmak amacıyla kullanılmamalıdır.
- Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uygulana gelen değerlendirme esasları ve maliyet yöntemlerinde bir değişiklik yapıldığı takdirde, bu değişikliğin etkileri açıkça belirtilmelidir.
- Bilanço tarihinde var olan ve sonucu belirsiz bir veya birkaç olayın gelecekte ortaya çıkıp çıkmamasına bağlı durumları ifade eden, şarta bağlı olaylardan kaynaklanan, makul bir şekilde gerçeğe yakın olarak tahmin edilebilen gider ve zararlar, tahakkuk ettirilerek gelir tablosuna yansıtılır. Şarta bağlı gelir ve kârlar için ise gerçekleşme ihtimali yüksek de olsa herhangi bir tahakkuk işlemi yapılmaz; dipnotlarda açıklama yapılır.

Önemli Kavramlar

- **Nakit Esası**; gelir ve giderler gerçekleştikleri döneme bakılmaksızın tahsil edildikleri veya ödendikleri dönemde gelir ve gider kaydedilirler.
- **Tahakkuk Esası**; gelir ve giderler tahsil edildikleri veya ödendikleri döneme bakılmaksızın, gerçekleştikleri dönemin gelir veya gideri olarak kaydedilirler.
- **Maliyet**; mal ve hizmetlerin elde edilmesi için katlanılan fedakarlıkların parasal toplamıdır.
- **Gider**; maliyetin (varlığın) kullanılması, tüketilmesidir.
- **Zarar**; satın alınan veya üretilen mal ile hizmetlerin değerinin olmaması yani fayda sağlamamasıdır.
- **Harcama**; parasal varlıklarda azalışa neden olan ticari işlemlerdir.

Finansal Analiz

Finansal tablolar, farklı gruplar tarafından işletme ile ilgili çeşitli önemli ve uygulamaya yönelik soruların yanıtlarını araştırmak için analize tabi tutulur.

- İşletmenin borç ödeme gücü var mıdır?
- İşletme dengeli bir şekilde finanse edilmiş midir?
- İşletme stratejik planları doğrultusunda belirlediği hedeflerine ulaşabilmiş midir?
- İşletme varlıklarını iyi yönetebilmekte midir?
- İşletmenin faaliyet sonuçları, başka bir ifadeyle kârlılığı yeterli midir?
- İşletme gelecek için stratejilerini nasıl belirlemelidir?

Finansal Analizin Kısıtları

- Finansal tablolar %100 doğru değildir ve geçici niteliktedir. Bir varlığın gerçek değeri ancak satılması veya işletmenin tasfiyesi sırasında ortaya çıkacaktır.
- Finansal tablolar asıl olarak tarihidir. Maddi duran varlıklar, tarihi maliyetlere göre hazırlanmakta ve yeniden değerlendirme ve enflasyon düzeltmesi yapılmaması durumunda, bilançolarda maliyet bedeli eksi amortisman tutarı olarak gösterilmektedir. Finansal tablolar farklı tarihlerde farklı para değerleri ile olan işlemleri yansıtır.
- Finansal tablolar nakit esasından çok, tahakkuk esasına göre hazırlanırlar.
- Finansal tablolar öznelidir. Finansal tabloların hazırlanmasında öngörülere ve yargılara yer verilebilir ve değişik değerlendirme yöntemleri uygulanabilir.
- Finansal tablolar bir firmanın mali durumuna etki yapan tüm faktörleri göstermezler. Örneğin firmanın müşteri ve tedarikçileri ile iyi ilişkileri, yönetim kadrosunun yetenekleri, imajı gibi faktörler rakama çevrilerek finansal tablolara yansıtılamaz.

Finansal Tabloların Analize Uygun Hale Getirilmesi

- Özellikle bağımsız denetim kapsamında olmayan işletmeler hazırladıkları finansal tabloları, manipülasyon amacıyla ya da bilgi yetersizlikleri nedeniyle, eksik veya yanlış hazırlayabilirler.
- Bu durumların tespit edilerek finansal tablolar düzeltildikten sonra analizin yapılması gerekmektedir.
- Kullanılabilecek bazı yöntemler; karşılık ayırma-ayırmama, amortisman ayırma-ayırmama, stokları&kasa tutarını yüksek gösterme, kayıtdışı gider ve gelirler, grup şirketlerinden, yan kuruluşlardan örtülü kazanç aktarma, örtülü sermaye konulması vb.'dir.

Finansal Tablolarda Gerekli Düzeltmeler

- Hazır Değerler
 - Kasa: Kasa seviyesi faaliyet hacmine uygun mu? Kayıtdışı ödemeler hala kasa içerisinde gösterilmekte olabilir. Kasadaki yabancı paralar bilanço günündeki değerlendirme kuru ile değerlendirilerek, bilanço günündeki değeri ile gösterilmesi sağlanmalıdır.
 - Banka: Banka mevduatları içerisinde bloke edilmiş tutar var mı? Eğer kredi sözleşmesi gereği serbest olmayan mevduat var ise, bu 1 yıldan kısa vadeli ise diğer dönen varlıklar, 1 yıldan uzun vadeli ise diğer duran varlıklar olarak düşünülmelidir.

Finansal Tablolarda Gerekli Düzeltmeler

- Menkul Değerler

Menkul değer alıldığı günkü değeri ile bilanço günündeki değeri arasında fark olabileceği dikkate alınmalıdır. Satış kabiliyeti olmayan menkul değerler var ise özkaynaklar kaleminden indirilmelidir. Portföyde grup firmalarının menkul değerleri iştirakler hesabına aktarılmalıdır.

- Ticari Alacaklar

- Tahsil olanağı kalmamış ve ya zayıf olan alacak var mı? Eğer 1 yıldan uzun vadeli alacak var ise bunlar uzun vadeli alacaklar hesabına kaydırılmalıdır. Eğer alacakların dökümü var ise, alacakların dağılımı incelenerek, 1-2 firma ve kişiler üzerinde yoğunlaşmış mı kontrol edilmelidir.
- Finansman çek&senetleri (hatır çek & bonoları) varsa aktif ve pasiften karşılıklı düşülmelidir.

Finansal Tablolarda Gerekli Düzeltmeler

- Diğer Alacaklar
 - Kayıtdışı ödemeler ortaklardan alacaklar veya iş avansları hesabından mı karşılanmış?
 - Ortaklardan alacaklar varsa bu paranın firmadan ne amaçla çekildiği veya faturasız alımlar v.b. nedenlerden mi kaynaklandığı araştırılmalıdır. Ortaklardan alacaklar hesabı eğer geriye dönük olarak sürekli yüksek değerlerdeyse, bu durum öz aynaklar kullanılarak karşılıklı düşülerek düzeltilmelidir.
 - Grup firmalarından alacaklar hesabı eğer geriye dönük olarak sürekli yüksek değerlerdeyse, bu durumda bu tutar uzun vadeli Ortaklardan ve Grup firmalarından Alacaklar kalemine aktarılmalıdır.
- Stoklar
 - Stoklar fiilen var mı, mümkünse kontrol edilmelidir.
 - Satılmış ancak sevk edilmemiş malların, kırtasiye ve büro malzemeleri (gelecek aylara ait giderler) ve konsinye malların stoklarda takip edilip edilmediğine bakılmalıdır. Alınan konsinye mallar nazım hesaplarda takip edilirken, verilen konsinye mallar stoklarda izlenmelidir.

Finansal Tablolarda Gerekli Düzeltmeler

- Sabit Varlıklar

- Bilançoda görülen maddi duran varlıklar firmaya ait olmalıdır. Eğer ortaklara veya üçüncü kişilere aitse, bu tutar özkaynaklardan düşülmelidir. Eğer yapılmakta olan yatırımlar var ise, bunların bilançodaki yapılmakta olan yatırımlar kalemi incelenmeli ve yatırım harcama tutarı ile tamamlanma oranı paralel mi kontrol edilmelidir.

- İştirakler

- İlk olarak hisse senedi yatırımları ile iştiraklerin doğru ayrılıp ayrılmadığı kontrol edilmelidir. Sonrasında iştirak, bağlı ortaklık ve menkul kıymet ayrımı yapılmalıdır. İştiraklerin değerinin borsa rayici üzerinde olup olmadığı kontrol edilmeli ve eğer üstünde ise öz kaynaklardan indirilmelidir.

Finansal Tablolarda Gerekli Düzeltmeler

Borçlar

- Ticari borçlar içinde firmanın esas faaliyetlerinden kaynaklanmayan borç var ise bu diğer borçlar kalemine aktarılmalıdır.
- Kısa vadeli-Uzun vadeli borç ayrımı kontrol edilmelidir. Yabancı para cinsinden borçların bilanço tarihindeki döviz kuru üzerinden değerlendirilip değerlendirilmediği kontrol edilmelidir.
- Ortaklara ait borçlar yıllar itibarı ile aynı seviyede ise, uzun vadeli borçlar kalemine aktarılmalıdır. Tahakkuk etmiş vergilerden ödenmeyen var mı kontrol edilmelidir.
- Kredilerin 1 nci yıl finansman giderleri kontrol edilmelidir.

Sermaye

- Örtülü sermaye olup olmadığı kontrol edilmelidir. Yedek akçelerin kanun hükümlerine ve esas sözleşmelere uygun ayrılıp ayrılmadığı kontrol edilmelidir.

Net İşletme Sermayesi

- Dönen varlıklar ile kısa vadeli borçlar arasındaki olumlu farktır. Başka bir anlatımla özsermaye ve uzun vadeli borçlar toplamı olan devamlı kaynaklar ile duran varlıklar arasındaki farktır.
- $NIŞ = \text{Dönen Varlıklar} - \text{Kısa Vad. Yab.Kay.}$
- $NIŞ = (\text{Özkaynaklar} + \text{U.V.Y.K.}) - \text{Duran Varlıklar}$

Mali Analiz Tanımı ve Türleri

- Bir işletmenin mali durumunun ve mali yönden gelişmesinin yeterli olup olmadığını belirlemek için, mali tablo kalemlerindeki değişikliklerin, kalemler arasındaki ilişkilerin, zaman içinde göstermiş oldukları eğilimlerin incelenmesi ve gerektiğinde belirlenen standart ve sektör ortalaması ile karşılaştırılarak yorumlanması faaliyetlerinin bütünüdür.
- **Statik Analiz:** İşletmenin sadece bir dönemine ait mali tablolarındaki verilerin analiz edilmesidir.
- **Dinamik Analiz:** İşletmenin birden fazla (genellikle birbirini takibeden) döneme ait mali tablolarındaki verilerin karşılaştırılması ve eğilimlerinin saptanmasıdır. Dinamik analizde işletmenin cari dönem bilgileri geçmiş faaliyet dönemi sonuçlarıyla, işletmede belirlenen standartlarla (plan ve bütçe hedefleri), sektör veya benzer işletmelerle ve genel standartlarla karşılaştırılır.

Mali Analiz

- **Yönetim Analizleri:** Yönetim işlevinin yerine getirilmesinde alınacak kararlara dayanak olmak üzere işletme yönetimi için yapılan analizdir.
- **Kredi Analizleri:** İşletmeye kredi verenler veya verecek olanlar tarafından yapılır. İşletmenin kısa vadeli borç ödeme gücünü belirlemek için yapılan analizdir. Bunların yanında dönen varlıkların yapısı, sermaye yapısı, özkaynak-yabancı sermaye (borç) dengesi, duran varlıkların yapısı ve finansman yöntemleri de önem taşır. Ayrıca gelir tablosu verilerinden yararlanılarak işletme karlılığı, alacak ve stokların devir hızı analiz edilir. Bunların yanında yöneticilerin ve kurumun niteliği ve saygınlığı, iktisadi durum ve sektörel gelişmeler de göz önüne alınmalıdır.
- **Yatırım Analizleri:** İşletmeye ortak olanlar ve ortak olmayı düşünenler ile işletmeye uzun vadeli kaynak sağlayacaklar tarafından yapılan analizdir. Ortaklar ve ortak olmayı düşünenler işletmenin devamlılığı, yatırım güvencesi ve karlılık durumu ile ilgilenirler.

Dikkate Alınması Gereken Unsurlar

- ***Temel mali tablolar işletmenin nihai durumunu göstermez.*** “İşletmenin sürekliliği” kavramı çerçevesinde gerçek değerini değil, söz konusu ilkeler ve kavramlar doğrultusunda oluşan değerini gösterir.
- ***Temel mali tablolar enflasyondan etkilenir.*** Özellikle uzun vadeli kalemler enflasyondan etkilenir, enflasyon fiktif kar yaratır.
- ***Temel mali tablolar düzenleyenin kişisel kararlarından etkilenir.*** Amortisman yöntemlerinin belirlenmesi, stok değerlendirme yönteminin seçimi, maliyet giderlerinin dağıtımı, karşılıkların ayrılması, senetli alacak ve borçların reeskontları gibi kişisel kararlar mali tabloları etkilemektedir.

Mali Analiz Teknikleri

- Mali tabloların analizinde kullanılan temel teknikler şunlardır:
 1. Karşılaştırmalı tablolar analizi (yatay analiz)
 2. Yüzde yöntemi ile analiz (dikey analiz)
 3. Eğilim yüzdeleri yöntemi ile analiz (trend analizi)
 4. Oran analizi (rasyo analizi)

Karşılaştırmalı Tablolar Analizi (Yatay Analiz)

- Karşılaştırmalı tablolar analizinin amacı, finansal tablolarda yer alan her bir kalemin geçmişteki ve bugünkü durumu itibariyle oluşan değişimlerinin incelenmesi ve sağlanacak bilgilerle gelecek için alınacak kararlara yol göstermesidir.
- Bu teknikle hesaplanan artış veya azalışlar, hem tutar hem de yüzde olarak gösterilir.
- Dinamik bir analiz tekniğidir.

Karşılaştırmalı Tablolar Analizi Koşulları

- Karşılaştırılan tabloların dönem uzunlukları eşit ve dönemlerin aynı zaman diliminde olması gerekir. Örneğin mali tablolar üç aylık dönemi kapsıyor ise, karşılaştırma ya bir önceki üç aylık mali tabloyla ya da bir önceki yılın aynı dönemdeki üç aylık mali tablosuyla yapılmalıdır.
- Tabloların içerdiği bilgilerin aynı muhasebe ilkelerine göre belirlenmiş olması gerekir. Muhasebenin “tutarlılık ilkesi”ne aykırılık, finansal tabloların karşılaştırma sonuçlarını sağlıklı kılar.
- Tablolardaki verilerin enflasyondan arındırılmış olması gerekir. Aksi durumda karşılaştırmalar anlamsız olur.

Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

- Bu analiz türünde her kalemin artış veya azalışı tek başına bulunmasına karşın, analiz ve yorum sırasında bir kalemdaki değişimler, diğer kalemlerle olan ilişkiler göz önünde bulundurulur. Örneğin, satışlar analiz edilirken, alacaklar ile stokların; dönen varlıklar analiz edilirken kısa vadeli yabancı kaynaklar ile duran varlıklardaki değişikliklerin vb. bir arada değerlendirilmesi gerekecektir.
- Karşılaştırma ikiden fazla dönemi içerecek şekilde yapılıyorsa, hangi dönemin esas alınacağına göre iki yöntemden biri seçilir;
 - Karşılaştırması yapılacak dönemlerin ilki temel yıl alınarak, tüm dönemler bununla oranlanır,
 - Her dönem kendinden önce gelen dönemle karşılaştırılır.

Karşılaştırmalı Bilanço ve Gelir Tablosu Düzenlenmesi

- İşletmenin birden fazla dönemine ait bilanço ve gelir tablosu bilgilerinin yan yana yazılarak karşılaştırılması şeklinde düzenlenir. Kalemlerdeki artışlar ve azalışlar *tutar* ve *yüzde* olarak hesaplanır.
- **Değişim Tutarı = Cari Dönem Tutarı – Önceki Dönem Tutarı**
- **Yatay Yüzde = Değişim Tutarı / Önceki Dönem Tutarı**

Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

AKTİF (VARLIKLAR)		2007	2008	2009	2007-2008	2007-2008 %	2008-2009	2008-2009 %
I-	DÖNEN VARLIKLAR	545.802,61	744.096,49	884.189,40	198.294	36,33	140.093	18,83
	A- Hazır Değerler	70.312,05	166.229,53	284.880,66	95.917	136,42	118.651	71,38
	1- Kasa	8.281,90	5.567,02	5.798,46	-2.715	-32,78	231	4,16
	2- Alınan Çekler	51.102,43	81.037,91	110.113,72	29.935	58,58	29.076	35,88
	3- Bankalar	10.927,72	79.624,60	168.968,48	68.697	628,65	89.344	112,21
	C- Ticari Alacaklar	186.067,64	203.412,71	236.154,37	17.345	9,32	32.742	16,10
	1- Alıcılar	121.940,19	203.412,71	221.154,37	81.473	66,81	17.742	8,72
	2- Alacak Senetleri	64.127,45	0,00	15.000,00	-64.127	-100,00	15.000	-
	D- Diğer Alacaklar	0,00	0,00	2.224,44	0	-	2.224	-
	5- Diğer Çeşitli Alacaklar	0,00	0,00	2.224,44	0	-	2.224	-
	E- Stoklar	284.129,28	369.300,00	360.125,00	85.171	29,98	-9.175	-2,48
	4- Ticari Mallar	284.129,28	369.300,00	360.125,00	85.171	29,98	-9.175	-2,48
	G- Diğer Dönen Varlıklar	5.293,64	5.154,25	804,93	-139	-2,63	-4.349	-84,38
	1- Devreden KDV	5.293,64	5.154,25	804,93	-139	-2,63	-4.349	-84,38
II-	DURAN VARLIKLAR	65.822,47	56.507,18	52.355,91	-9.315	-14,15	-4.151	-7,35
	D- Maddî Duran Varlıklar	52.288,66	52.288,66	52.288,66	0	-	0	-
	5- Taşıtlar	81.008,70	81.008,70	81.008,70	0	-	0	-
	6- Demirbaşlar	34.863,90	34.863,90	34.863,90	0	-	0	-
	8- Birikmiş Amortismanlar (-)	63.584,94	63.583,94	63.583,94	-1	-	0	-
	E- Maddî Olmayan Duran Varlıklar	67,25	67,25	67,25	0	-	0	-
	3- Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri	1.818,90	1.818,90	1.818,90	0	-	0	-
	7- Birikmiş Amortismanlar (-)	1.751,65	1.751,65	1.751,65	0	-	0	-
	G- Gel. Yıl. Ait Gid. Ve Gel. Tah.	13.466,56	4.151,27	0,00	-9.315	-69,17	-4.151	-100,00
	1- Gelecek Yıllara Ait Giderler	13.466,56	4.151,27	0,00	-9.315	-69,17	-4.151	-100,00
	AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI	611.625,08	800.603,67	936.545,31	188.979	30,90	135.942	16,98

Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

PASİF (KAYNAKLAR)		2007	2008	2009	2007-2008	2007-2008 %	2008-2009	2008-2009 %
I-	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	371.128,27	562.439,88	700.500,56	191.311,61	51,55	138.060,68	24,55
	B- Ticari Borçlar	223.128,83	486.156,33	662.684,33	263.027,50	117,88	176.528,00	36,31
	1- Satıcılar	155.369,83	219.970,38	321.671,27	64.600,55	41,58	101.700,89	46,23
	3- Diğer Ticari Borçlar	67.759,00	266.185,95	341.013,06	198.426,95	292,84	74.827,11	28,11
	C- Diğer Borçlar	138.738,78	68.899,82	29.324,47	-69.838,96	-50,34	-39.575,35	-57,44
	1- Ortaklara Borçlar	138.738,78	68.724,14	28.724,14	-70.014,64	-50,47	-40.000,00	-58,20
	4- Personele Borçlar		175,68	600,33	175,68	-	424,65	241,72
	F- Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	6.825,47	7.383,73	8.491,76	558,26	8,18	1.108,03	15,01
	1- Ödenecek Vergi ve Fonlar	4.263,17	6.008,32	5.181,25	1.745,15	40,94	-827,07	-13,77
	2- Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	2.562,30	1.375,41	3.310,51	-1.186,89	-46,32	1.935,10	140,69
	F- Borç ve Gider Karşılıkları	2.435,19	0,00	0,00	-2.435,19	-100,00	0,00	-
	1- Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Y.K	7.526,15	8111,13	8.202,68	584,98	7,77	91,55	1,13
	2- Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal							
	Yük. Karş. ve Diğer Yük. (-)	5.090,96	8111,13	8.202,68	3.020,17	59,32	91,55	1,13
	UZUN VAD. YAB.KAY. TOPLAMI	81.425,99	47.183,63	12.941,27	-34.242,36	-42,05	-34.242,36	-72,57
	A- Mali Borçlar	81.425,99	47.183,63	12.941,27	-34.242,36	-42,05	-34.242,36	-72,57
	1- Banka Kredileri	81.425,99	47.183,63	12.941,27	-34.242,36	-42,05	-34.242,36	-72,57
III- ÖZKAYNAKLAR		159.070,82	190.980,16	223.103,48	31.909,34	20,06	32.123,32	16,82
	A- Ödenmiş Sermaye	61.629,12	61.629,12	61.629,12	0,00	-	0,00	-
	1- Sermaye	20.000,00	20.000,00	20.000,00	0,00	-	0,00	-
	3- Sermaye düzelt. Olumlu fark	41.629,12	41.629,12	41.629,12	0,00	-	0,00	-
	C- Kar Yedekleri	4.900,76	4.900,76	6.496,22	0,00	-	1.595,46	32,56
	1- Yasal Yedekler	4.900,76	4.900,76	6.496,22	0,00	-	1.595,46	32,56
	D- Geçmiş Yıllar Karları	62.815,93	92.540,94	122.854,82	29.725,01	47,32	30.313,88	32,76
	F- Dönem Net Karı (Zararı)	29.275,01	31.909,34	32.123,32	2.634,33	9,00	213,98	0,67
	Dönem Net Karı	29.275,01	31.909,34	32.123,32	2.634,33	9,00	213,98	0,67
	PASİF KAYNAKLAR TOPLAMI	611.625,08	800.603,67	936.545,31	188.978,59	30,90	135.941,64	16,98

Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

	2007	2008	2009	2007-2008	2007-2008 %	2008-2009	2008-2009 %
A-BRÜT SATIŞ	371.128,27	991.864,81	1.164.992,52	620.736,54	167,26	173.127,71	17,45
1-Yurtiçi satış	838.650,60	990.597,35	1.164.992,52	151.946,75	18,12	174.395,17	17,61
3- Diğer Gelirler	2.153,79	1.267,46	0	-886,33	- 41,15	- 1.267,46	- 100,00
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ(-)	225,00	0,00	6.487,50	-225,00	- 100,00	6.487,50	-
1-Satıştan İadeler(-)	225,00	0,00	6.487,50	-225,00	- 100,00	6.487,50	-
C-NET SATIŞ	840.579,39	991.864,81	1.158.505,02	151.285,42	18,00	166.640,21	16,80
D-SATIŞLARIN MALİYETİ(-)	733.484,60	873.388,56	1.033.863,83	139.903,96	19,07	160.475,27	18,37
2-Satılan Ticari Mal Maliyeti(-)	733.484,60	873.388,56	1.033.863,83	139.903,96	19,07	160.475,27	18,37
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZAR.	107.094,79	118.476,25	124.641,19	11.381,46	10,63	6.164,94	5,20
E-FAALİYET GİDERLERİ(-)	56.778,87	68.860,03	79.403,83	12.081,16	21,28	10.543,80	15,31
2-Genel Yöneti Gid.(-)	56.778,87	68.860,03	79.403,83	12.081,16	21,28	10.543,80	15,31
FAALİYET KARI VEYA ZAR.	50.315,92	49.616,22	45.237,36	-699,70	- 1,39	- 4.378,86	- 8,83
J-FİNANSMAN GİDERLERİ(-)	13.058,03	9.595,75	4911,36	-3.462,28	- 26,51	- 4.684,39	- 48,82
1-Kısa Vadeli Borç. Gid.(-)	13.058,03	9.595,75	4911,36	-3.462,28	- 26,51	- 4.684,39	- 48,82
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	37.527,89	40.020,47	40.326,00	2.492,58	6,64	305,53	0,76
I-OLAĞANDIŞI GEL.VE KARL.	1,73			-1,73	- 100,00	-	-
2-Diğ.Ol.Dışı Gel.ve karl.	1,73			-1,73	- 100,00	-	-
K-OLAĞANDIŞI GİD.VE ZAR(-)	8,46			-8,46	- 100,00	-	-
3-Diğer Olağ. Gider ve Zar.	8,46			-8,46	- 100,00	-	-
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	37251,16	40.020,47	40.326,00	2.769,31	7,43	305,53	0,76
K-DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ.	7526,15	8111,13	8202,68	584,98	7,77	91,55	1,13
DÖNEM NET KARI VEYA ZAR.	29725,01	31.909,34	32.123,32	2.184,33	7,35	213,98	0,67

Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

- Firmanın dönen varlıkları 2007 yılında 2008 yılına göre %36 artmış 2009 yılında ise 2008 yılına göre %18,83 artış göstermiştir. Buna göre işletmenin likiditesini yıllar itibariyle sürekli arttırdığı anlaşılmaktadır. Özellikle bankalar hesabının üç yıl içinde gösterdiği performans dikkat çekicidir.
- İşletmenin brüt satışları 2008 yılında bir önceki yıla nazaran ciddi bir performans göstermiş ve %167,26 artış göstermiştir. Bir önceki yıl kadar olmasa da 2009 yılında da %17,45 artmıştır. Ancak burada hemen vurgulanması gerekir ki, işletmenin önceki dönem finansal tablolarından görüleceği üzere 2007 yılında bir sebepten ötürü işletmenin faaliyetlerinde çok ciddi bir düşüş yaşanmıştır. 2008 yılında ise tekrar toparlanma başlamıştır. İşletmenin satışlarını sürekli olarak arttırmasının yanında ticari alacaklarında yatay bir seyir gözlenmektedir. Zira 2008 yılında %9,32 2009 yılında ise sadece %16,10 artmıştır. Bu da gösteriyor ki işletme kredili mal satmak yerine peşin çalışmış ve etkin bir tahsilat politikası yürütmüştür. Firmanın bu politikasını devam ettirmesi gerekmektedir.

Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

- Bununla birlikte işletmenin stokları 2008 yılında %29,98 oranında 2009 yılında ise satışlarının aksine %2,48 oranın düşüş göstermiştir. Satışlarının sürekli arttığı dönemlerde stoklarını düşük tutmayı başaran firmanın stok maliyetlerinden kaçınmaya çalıştığı veya uzun zamanlı stoklayamayacağı ticari malların ticareti yaptığını söyleyebiliriz.
- İşletmenin Maddi Duran Varlıkları inceleme dönemlerinde artış göstermemiştir. Bu dönemlerde yatırım yapmayı düşünmediği anlaşılmaktadır.
- İşletmenin KVKYK kalemi 2008 yılında bir önceki döneme nazaran 191.311,61 TL ve 2009 döneminde ise 138.060,68 TL artış göstermiştir. Bu grupta dikkat çeken husus firmanın firmanın tedarik ettiği ticari malları peşin yerine kredi olarak almaya devam etmiştir. Bir nevi riskini tedarikçi firmalara yüklemeyi başarmıştır. Ayrıca ortaklara borçlar hesabı 2008 yılında %50,47, 2009 yılında ise %58 oranında azalış göstermiştir. Ortakların işletmeyi finanse etmeyi bıraktığı işletmenin kendi çabalarıyla faaliyetlerine devam edebileceği anlaşılmaktadır.

Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

- Bunun yanında işletmenin satışlarının aşırı düşük olduğu 2007 yılında bile firmanın maliyetlerindeki yükseklik dikkat çekmektedir. Zira 2008 yılında satışlarının maliyeti %19,07, 2009 yılında ise %18,37 oranında artış göstermiştir. Firmanın yıllar itibariyle brüt satış karlılığı düşüktür. İşletmenin maliyetlerini düşüremediği gözlenmektedir. İşletmenin faaliyet gösterdiği sektördeki ortalamaların ve kar oranlarının oranlarının durumunu elbette göz önünde bulundurmak gerekmektedir.
- Firmanın 2008 yılında net karı bir önceki yılına göre %7,35 2009 yılında ise sadece %0,67 oranında artmıştır. Brüt satışlarını 2008 yılında %167 ve 2009 yılında %17,45 arttırmayı başaran firmanın bunu net karına yansıtamaması başarısızlık olarak yorumlanabilir. Bu sorunun iyi irdelenmesi gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Dikey Yüzdeler Analizi

- Dikey analiz yönteminde her bir kalemin toplama oranı hesaplanarak, ortak bir paydaya indirgenmekte ve bilanço içerisindeki önemi ortaya konulmaktadır.
- Bu şekilde benzer işletmelerle karşılaştırma yapmak mümkün olmaktadır. Bilanço kalemleri, tutar ve ya değişiklik büyüklükleri kullanılarak yapılan karşılaştırmalar sağlıklı değildir.
- Hesaplanan yüzdeler geçmiş dönem değerleri ile karşılaştırılarak dinamik bir analiz gerçekleştirilebilir. Bu şekilde inceleme dönemindeki olumlu veya olumsuz gelişmeler ortaya konulabilir.
- Dikey yüzdeler yönteminde, bilanço toplamı 100 kabul edilerek her bir aktif ve pasif kaleminin toplama oranı hesaplanır.
- Daha detaylı bir inceleme için ara toplamlara da oranlamak mümkündür.

Dikey Yüzdeler Analizi

	2009	Grup Toplamı (%)	Genel Toplam(%)
I -DÖNEN VARLIKLAR	884.189,40	100	0,944
A- HAZIR DEĞERLER	284.880,66	0,322	0,304
C- Ticari Alacaklar	236.154,37	0,267	0,252
D- Diğer Alacaklar	2.224,44	0,003	0,002
E- Stoklar	360.125,00	0,407	0,385
G- Diğer Dönen Varlıklar	804,93	0,001	0,001
II- DURAN VARLIKLAR	52.355,91	100	0,056
D- Maddi Duran Varlıklar	52.288,66	0,999	0,056
E- Maddi Olmayan Duran Varlıklar	67,25	0,001	0,000
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI	936.545,31		100

Dikey Yüzdeler Analizi

	2009	Grup Toplamı (%)	Genel Toplam(%)
KVYK	700.500,56	100	0,75
B- Ticari Borçlar	662.684,33	0,95	0,71
C- Diğer Borçlar	29.324,47	0,04	0,03
F- Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	8.491,76	0,01	0,01
F- Borç ve Gider Karşılıkları	0,00	-	-
UZUN VAD.YAB.KAY.TOPLAMI	12.941,27	100	0,01
A- Mali Borçlar	12.941,27	100	0,01
III- ÖZKAYNAKLAR	223.103,48	100	0,24
A- Ödenmiş Sermaye	61.629,12	0,28	0,07
C- Kar Yedekleri	6.496,22	0,03	0,01
D- Geçmiş Yıllar Karları	122.854,82	0,55	0,13
F- Dönem Net Karı (Zararı)	32.123,32	0,14	0,03
PASİF KAYNAKLAR TOPLAMI	936.545,31	100	100

Dikey Yüzdeler Analizi

	2009	
		%
A-BRÜT SATIŞ	1.164.992,52	1,00
1-Yurtiçi satış	1.164.992,52	1,00
3- Diğer Gelirler	-	-
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ(-)	6.487,50	0,01
1-Satıştan İadeler(-)	6.487,50	0,01
C-NET SATIŞ	1.158.505,02	1,00
D-SATIŞLARIN MALİYETİ(-)	1.033.863,83	0,89
2-Satılan Ticari Mal Maliyeti(-)	1.033.863,83	0,89
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZAR.	124.641,19	0,11
E-FAALİYET GİDERLERİ(-)	79.403,83	0,07
2-Genel Yöneti Gid.(-)	79.403,83	0,07
FAALİYET KARI VEYA ZAR.	45.237,36	0,04
J-FİNANSMAN GİDERLERİ(-)	4.911,36	0,00
1-Kısa Vadeli Borç. Gid.(-)	4.911,36	0,00
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	40.326,00	0,03
I-OLAĞANDIŞI GEL.VE KARL.		-
2-Diğ.Ol.Dışı Gel.ve karl.		-
K-OLAĞANDIŞI GİD.VE ZAR(-)		-
3-Diğer Olağ. Gider ve Zar.		-
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	40.326,00	0,03
K-DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ.	8.202,68	0,01
DÖNEM NET KARI VEYA ZAR.	32.123,32	0,03

Dikey Yüzdeler Analizi

- Burada ilk dikkat çeken dönen varlıklar içerisinde %40'lık bir yüzdeye sahip olan stokların durumudur. Satışları ile mukayese edildiğinde normal düzeylerde görünen bu değer biraz daha artması işletme maliyetlerinin yükselmesine sebep olacağından risk düzeyini arttıracaktır. Bunun dışında alıcılar hesabının %26 gibi bir değerle dönen varlıkların %32'sini oluşturan hazır değerlerden bile az olması oldukça iyi bir göstergedir. Zira işletmenin kredi mal satmadığını ayrıca alacaklarının tahsilinde oldukça iyi bir politika takip ettiği anlaşılmaktadır. Hazır değerlerinin bu kadar yüksek olması ise işletmenin gelirlerini likit olarak muhafaza etmeyi seçtiğini göstermektedir. Uygun oranlarda likidite iyi olmakla beraber bu oranın daha da yükselmesi atıl fonların olduğuna işaret eder ki faaliyet karlılığını arttırmak isteyen işletmeler için istenen bir durum değildir.

Dikey Yüzdeler Analizi

- Firmanın duran varlıklarının hemen hemen tamamı Maddi Duran Varlıklar'dan oluşmaktadır. Ancak duran varlıkların toplam aktifteki büyüklüğü çok fazla değildir. Buradan anlaşılıyor ki işletme sermaye yoğun çalışmamaktadır. Maddi duran varlıklara yatırım yapmamıştır.
- Kurumun 2009 yılı bilançosunu pasif tarafında en önemli grup ticari borçlar grubudur. Zira işletmenin ticari borçları toplam Kısa Vadeli Yabancı Kaynakları'nın %95'ini ihtiva etmektedir. Bu dönemde ise kısa vadeli borçları bulunmamaktadır. Buna göre işletmenin mal tedarik ederken büyük oranda kredili çalışmayı tercih ettiği görülmektedir ki bu borçlarını çevirebildiği sürece olumludur. Zira üzerindeki riski satıcılara yıkmış bulunmaktadır. Ancak bu borçların döndürülemez kadar büyümesi işletmenin ticari takibe düşmesine yol açabilir ve tedarikçileri ile sıkıntı yaşamasına sebep olabilir. Yine kurumun toplam pasifinin %1 ini oluşturan UYVK kullanımı mevcuttur.

Dikey Yüzdeler Analizi

- İşletmenin Özkaynaklar toplamının %55'ini geçmiş yıl karları oluşturmaktadır. Buradan işletmenin belli bir zaman kar dağıtımını yapmadığı söylenebilir. İşletmenin pasif toplamının %75 i Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklarından %1 Uzun Vadeli Yabancı Kaynak kullanımından ve nihayet % 24'ü ise Özkaynaklarından oluşmaktadır.
- Firmanın gelir tablosunun dikey analizinin yapıldığı tabloda görüldüğü üzere işletmenin satış iskontoları ve Pazarlama Satış Dağıtım Giderleri bulunmazken satıştan iadelerinin Net Satışları'nın %1'i oranın gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Buradan işletmenin tutundurma çabalarına çok girişmediği yani işletmenin çok fazla pazar payı sıkıntısı yaşamadığı görülmektedir. Ancak hemen ifade etmek gerekir ki işletmenin satışlarının maliyeti net satışlarının %89'u kadardır. Böylece Brüt Satış karlılığı %11 olmaktadır. Bu oranlar gösteriyor ki işletmenin maliyetlerini düşürücü önlemler alması gerekmektedir. Aksi taktirde net karlılığı sadece %3 olan işletmenin çabaları boşuna olacaktır.

Trend Analizi

- Bilançoda yer alan kalemlerin zaman içerisinde göstermiş oldukları eğilimlerin saptanması ve incelenmesi olarak tanımlanabilir.
- Eğilim yüzdeleri, farklı tarihler arasında bilanço kalemlerindeki değişimleri ve bu değişikliklerin görece önemini hesaplayarak dinamik bir analiz yapılmasına izin verir.
- Bu yöntemle bilanço kalemlerinin göstermiş olduğu eğilimleri saptayarak, incelenen süre içerisinde gerçekleşen olumlu veya olumsuz gelişmeler tespit edilebilir.
- Eğilim yüzdeleri yönteminde, bir temel yıl seçilir ve bu temel yıla göre işletmenin bilanço kalemlerinden bir endeks oluşturulur. Temel yılın bilanço kalemleri 100 olarak gösterilir. Diğer yıllar için bilanço kalemlerinin endeks değeri söz konusu yıldaki kalemin temel yıldaki tutara bölünmesi ile bulunur. Herhangi bir dönemde bilançodaki bir kalem temel yıla göre küçükse eğilim yüzdesi 100'den az, büyükse 100'ün üstünde olur.
- İşletme için her yönden normal olan bir yılın baz (temel) olarak seçilmesi gerekir. Olağandışı etmenlerin (faktörlerin) etki yapmış olduğu bir yılın temel olarak seçilmesi, yapılacak analizin yanıltıcı olması sonucunu doğurabilir.

Trend Analizi

AKTİF (VARLIKLAR)

		BAZ YIL									
		2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
I-	DÖNEN VARLIKLAR	699,283.51	481,175.06	545,802.61	744,096.49	884,189.40	100	69	78	106	126
	A- Hazır Değerler	74,253.97	189,825.45	70,312.05	166,229.53	284,880.66	100	256	95	224	384
	1- Kasa	6,205.84	7,885.07	8,281.90	5,567.02	5,798.46	100	127	133	90	93
	2- Alınan Çekler	62,882.94	166,560.60	51,102.43	81,037.91	110,113.72	100	265	81	129	175
	3- Bankalar	5,165.19	14,111.52	10,927.72	79,624.60	168,968.48	100	273	212	1,542	3,271
	C- Ticari Alacaklar	344,974.82	59,149.61	186,067.64	203,412.71	236,154.37	100	17	54	59	68
	1- Alıcılar	344,974.82	53,243.24	121,940.19	203,412.71	221,154.37	100	15	35	59	64
	2- Alacak Senetleri	0.00	5,906.37	64,127.45	0.00	15,000.00	100	590,637	6,412,745	-	1,500,000
	D- Diğer Alacaklar	0.00	0.00	0.00	0.00	2,224.44	100	-	-	-	222,444
	5- Diğer Çeşitli Alacaklar	0.00	0.00	0.00	0.00	2,224.44	100	-	-	-	222,444
	E- Stoklar	270,610.00	232,200.00	284,129.28	369,300.00	360,125.00	100	86	105	136	133
	4- Ticari Mallar	270,610.00	232,200.00	284,129.28	369,300.00	360,125.00	100	86	105	136	133
	G- Diğer Dönen Varlıklar	9,444.72	0.00	5,293.64	5,154.25	804.93	100	-	56	55	9
	1- Devreden KDV	9,444.72	0.00	5,293.64	5,154.25	804.93	100	-	56	55	9
II-	DURAN VARLIKLAR	40,466.53	74,432.63	65,822.47	56,507.18	52,355.91	100	184	163	140	129
	D- Maddi Duran Varlıklar	40,599.28	47,840.79	52,288.66	52,288.66	52,288.66	100	118	129	129	129
	5- Taahhütler	81,008.70	81,008.70	81,008.70	81,008.70	81,008.70	100	100	100	100	100
	6- Demirbaşlar	23,174.52	30,416.03	34,863.90	34,863.90	34,863.90	100	131	150	150	150
	8- Birikmiş Amortismanlar (-)	63,584.94	63,584.94	63,584.94	63,583.94	63,583.94	100	100	100	100	100
	E- Maddi Olmayan Duran Varlıklar	67.25	67.25	67.25	67.25	67.25	100	100	100	100	100
	3- Kuruluş ve Organize Giderleri	1,818.90	1,818.90	1,818.90	1,818.90	1,818.90	100	100	100	100	100
	7- Birikmiş Amortismanlar (-)	1,751.65	1,751.65	1,751.65	1,751.65	1,751.65	100	100	100	100	100
	G- Gel. Yıl. Ait Gid. Ve Gel. Tah.	0.00	26,524.59	13,466.56	4,151.27	0.00	100	2,652,459	1,346,656	415,127	-
	1- Gelecek Yıllara Ait Giderler	0.00	26,524.59	13,466.56	4,151.27	0.00	100	2,652,459	1,346,656	415,127	-
	AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI	739,950.04	555,607.69	611,625.08	800,603.67	936,545.31	100	75	83	108	127

Trend Analizi

PASİF (KAYNAKLAR)

	2005	2006	2007	2008	2009	2005	2006	2007	2008	2009
I- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	634,418.98	310,593.53	371,128.27	562,439.88	700,500.56	100	48.96	58.50	88.65	110.42
B- Ticari Borçlar	353,965.03	202,259.78	223,128.83	486,156.33	662,684.33	100	57.14	63.04	137.35	187.22
1- Satıcılar	155,074.25	75,325.78	155,369.83	219,970.38	321,671.27	100	48.57	100.19	141.85	207.43
3- Diğer Ticari Borçlar	198,920.78	126,934.00	67,759.00	266,185.95	341,013.06	100	63.81	34.06	193.82	171.43
C- Diğer Borçlar	273,738.78	96,738.78	138,738.78	68,899.82	29,324.47	100	35.34	50.68	25.17	10.71
1- Ortaklara Borçlar	273,738.78	96,738.78	138,738.78	68,724.14	28,724.14	100	35.34	50.68	25.11	10.49
4- Personele Borçlar				175.68	600.33	100	-	-	17,568.00	60,033.00
F- Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	6,685.17	11,594.97	6,825.47	7,383.73	8,491.76	100	173.44	102.10	110.45	127.02
1- Ödenecek Vergi ve Fonlar	6,328.42	11,207.34	4,283.17	6,008.32	5,181.25	100	177.10	67.37	94.94	81.87
2- Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	356.75	387.63	2,562.30	1,375.41	3,310.51	100	108.66	718.23	385.54	927.96
F- Borç ve Gider Karşılıkları	0.00	0.00	2,435.19	0.00	0.00	100	-	243,519.00	-	-
1- Dönem Kar Vergi ve Diğer Yasal Y.K	9,064.87	6,145.11	7,526.15	8,111.13	8,202.68	100	67.64	82.84	89.28	90.29
2- Dön.Kar Ver. ve D. Yas. Yük. Karş (-)	9,064.87	6,145.11	5,090.96	8,111.13	8,202.68	100	67.64	56.04	89.28	90.29
UZUN VAD.YAB.KAY.TOPLAMI		115,668.35	81,425.99	47,183.63	12,941.27	100	11,566.835.00	8,142,599.00	4,718,363.00	1,294,127.00
A- Mali Borçlar		115,668.35	81,425.99	47,183.63	12,941.27	100	11,566.835.00	8,142,599.00	4,718,363.00	1,294,127.00
1- Banka Kredileri		115,668.35	81,425.99	47,183.63	12,941.27	100	11,566.835.00	8,142,599.00	4,718,363.00	1,294,127.00
III- ÖZKAYNAKLAR	105,531.06	129,345.81	159,070.82	190,980.16	223,103.48	100	122.57	150.73	180.97	211.41
A- Ödenmiş Sermaye	61,629.12	61,629.12	61,629.12	61,629.12	61,629.12	100	100.00	100.00	100.00	100.00
1- Sermaye	20,000.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	20,000.00	100	100.00	100.00	100.00	100.00
3- Sermaye düzelt. Olumlu fark	41,629.12	41,629.12	41,629.12	41,629.12	41,629.12	100	100.00	100.00	100.00	100.00
C- Kar Yedekleri	4,900.76	4,900.76	4,900.76	4,900.76	6,496.22	100	100.00	100.00	100.00	132.56
1- Yasal Yedekler	4,900.76	4,900.76	4,900.76	4,900.76	6,496.22	100	100.00	100.00	100.00	132.56
D- Geçmiş Yıllar Karları	18,295.81	39,001.18	62,815.93	92,540.94	122,854.82	100	213.17	343.34	505.80	671.49
F- Dönem Net Karı (Zararı)	20,705.37	23,814.75	29,275.01	31,909.34	32,123.32	100	115.02	141.39	154.11	155.14
Dönem Net Kar	20,705.37	23,814.75	29,275.01	31,909.34	32,123.32	100	115.02	141.39	154.11	155.14
PASİF KAYNAKLAR TOPLAMI	739,950.04	555,607.69	611,625.08	800,603.67	936,545.31	100	75.09	82.66	108.20	126.57

Trend Analizi

	2005	2006	2007	2008	2009		2005	2006	2007	2008	2009
	BAZ YIL										
A-BRÜT SATIŞ	761.291,61	0,00	371.128,27	991.864,81	1.164.992,52		100,00	-	48,75	130,29	153,03
1-Yurtiçi satış	761.212,23	0,00	838.650,60	990.597,35	1.164.992,52		100,00	-	110,17	130,13	153,04
3- Diğer Gelirler	79,38	0,00	2.153,79	1.267,46	0		100,00	-	2.713,27	1.596,70	-
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ(-)		0,00	225,00	0,00	6.487,50		100,00	-	22.500,00	-	648.750,00
1-Satıştan İadeler(-)		0,00	225,00	0,00	6.487,50		100,00	-	22.500,00	-	648.750,00
C-NET SATIŞ	761.251,61	0,00	840.579,39	991.864,81	1.158.505,02		100,00	-	110,42	130,29	152,18
D-SATIŞLARIN MALİYETİ(-)	676.767,23	0,00	733.484,60	873.388,56	1.033.863,83		100,00	-	108,38	129,05	152,77
2-Satılan Ticari Mal Maliyeti(-)	676.767,23	0,00	733.484,60	873.388,56	1.033.863,83		100,00	-	108,38	129,05	152,77
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZAR.	84.484,38	0,00	107.094,79	118.476,25	124.641,19		100,00	-	126,76	140,23	147,53
E-FAALİYET GİDERLERİ(-)	54.678,07	0,00	56.778,87	68.860,03	79.403,83		100,00	-	103,84	125,94	145,22
2-Genel Yöneti Gid.(-)	54.678,07	0,00	56.778,87	68.860,03	79.403,83		100,00	-	103,84	125,94	145,22
FAALİYET KARI VEYA ZAR.	29.806,31	0,00	50.315,92	49.616,22	45.237,36		100,00	-	168,81	166,46	151,77
J-FİNANSMAN GİDERLERİ(-)		0,00	13.058,03	9.595,75	4911,36		100,00	-	1.305.803,00	959.575,00	491.136,00
1-Kısa Vadeli Borç. Gid.(-)		0,00	13.058,03	9.595,75	4911,36		100,00	-	1.305.803,00	959.575,00	491.136,00
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	29.806,31	0,00	37.527,89	40.020,47	40.326,00		100,00	-	125,91	134,27	135,29
I-OLAĞANDIŞI GEL.VE KARL.		0,00	1,73				100,00	-	173,00	-	-
2-Diğ.Ol.Dışı Gel.ve karl.		0,00	1,73				100,00	-	173,00	-	-
K-OLAĞANDIŞI GİD.VE ZAR.(-)		0,00	8,46				100,00	-	846,00	-	-
3-Diğer Olağ. Gider ve Zar.		0,00	8,46				100,00	-	846,00	-	-
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	29.790,24	0,00	37.251,16	40.020,47	40.326,00		100,00	-	125,04	134,34	135,37
K-DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ.	9.084,87	0,00	7.526,15	8111,13	8202,68		100,00	-	82,84	89,28	90,29
DÖNEM NET KARI VEYA ZAR.	20.705,37	0,00	29.725,01	31.909,34	32.123,32		100,00	-	143,56	154,11	155,14

Trend Analizi

- Kurumun Dönen Varlıkları içerisinde yer alan Hazır Değerler grubunun yıllar itibariyle dalgalanmalar sergilediği görülmektedir. Ancak 2007 yılı ile birlikte bir artış eğilimine girdiği anlaşılmaktadır. Dikkat edileceği üzere anılan yıllarda kurumun KVK ları da benzer bir eğilim sergilemiştir. Anlaşılmaktadır ki işletmenin kısa vadeli finansman ihtiyacının doğduğu yıllarda likiditesini yüksek tutmaya çalışmıştır. Bu artışa sebep olarak iş hacminin genişlemesi de gösterilebilir.
- Kurumun alıcılar hesabındaki eğilim ile satışlar arasındaki eğilim de paralellik göstermektedir. Özellikle 2007 yılında satışlarının ciddi anlamda düşmesi firmayı kötü etkilemiştir. Ancak satışları ile alacakları birlikte değerlendirildiğinde kurumun alacaklarını tahsilatta etkin bir politika izlediği söylenebilir.

Trend Analizi

- Firmanın stoklarındaki eğilim izlendiği taktirde 2007 yılındaki dalgalanmanın etkileri bu kalemde de açıkça görülmektedir. Zira 2007 yılı dışında satışlarına paralel olarak, talebi karşılayabilmek adına işletme daha fazla stok tutmak durumunda kalmıştır. Böylece satışlar/stoklar/alacaklar hesaplarındaki paralel seyreden eğilimin gayet normal seyrettiği bir olumsuzluğun bu dönemler itibariyle finansal tablolarında görülmediği açıktır.
- İşletmenin bir ticaret şirketi olması nedeniyle Maddi Duran Varlıklar kaleminin büyük bir çoğunluğunu demirbaşlar ve taşıtlar oluşturmaktadır. Bunların seyri de baz yıla göre anormal seyretmemiştir.
- İşletmenin kısa vadeli borçlar grubu altında yer alan ticari borçlar kalemindeki eğilim dikkat çekicidir. İşletmenin faaliyetlerine paralel olarak artış eğilimi gösteren özellikle satıcılar hesabı işletmenin başarılı bir borçlanma politikası güttüğünü göstermektedir.

Trend Analizi

- Kurumun bu borçlarını optimum bir şekilde döndürebildiği sürece bir riski yoktur. Ayrıca ortaklara borçlar hesabındaki devamlı azalış artık işletmenin kendi ayakları üzerinde durabildiğini ortakların kurumu finanse etmesine gerek kalmadığını göstermektedir. Bundan sonraki adımlar işletme ile ortakların ilişkisinin minimum düzeye çekilerek işletmenin ayrı bir tüzel kişilik olarak faaliyetlerine ortaklarından bağımsız profesyonelce devam etmesi olacaktır.
- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar hesabında dikkat çeken bir başka önemli kalem ise UVYK'dır. İşletmenin iyi sayılabilecek likiditesi ile kolayca uzun vadeli borçlanabildiği görülmektedir. İşletmenin bu politikasını devam ettirmesi gerekmektedir. Ayrıca işletmenin özkaynaklar hesabı da yıllar itibariyle büyümekte kendi yapısını güçlendirmektedir. Ancak şöyle bir eleştiri getirilebilir; işletmenin faaliyetlerine oranla özkaynaklarının büyümesi nispeten yavaş olmaktadır.

Trend Analizi

- Gelir Tablosu kalemlerinden işletmenin satışlarının 2007 hariç olmak üzere sürekli bir artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Buradan işletmenin pazar payını arttırdığını ve bu arayışını sürekli hale getirdiğini söyleyebiliriz. Ayrıca satıştan iadelerin olmayışının sattığı ürünlerden dönüşlerin az olduğunu olumlu bir gösterge olarak ifade etmekte yarar vardır. Yine iskonto yapmayan şirketin pazarda başka büyük firmalarla çaplı bir rekabetinin olmadığını göstermektedir.
- Gelir tablosunda en dikkat çeken husus satışların maliyeti hesabının tam olarak satışlara paralel artışıdır. İstenen durum ise işletmenin satışları artarken maliyetlerinin azalarak artmasıdır. Demek oluyor ki işletmenin maliyet sisteminde bir sorun vardır. Bu durum haliyle net karı brüt satış karını ve faaliyet karını düşürmektedir. İşletmenin bu problemi görmesi ve maliyetleri düşürücü önlemleri alması gerekmektedir.
- Firmanın faaliyet giderleri ve finansman giderleri ortalama düzeylerde olup yıllar itibariyle eğilimlerinde bir olumsuzluk görülmemektedir.

Oran Analizi

Likidite Oranları

- **CARİ ORAN** : Dönen Varlıklar ile kısa vadeli yabancı kaynaklar arasındaki ilişkiyi gösterir. Başka bir deyişle cari oran, işletmenin her bir liralık kısa vadeli borcuna karşılık kaç liralık dönen varlığı olduğunu gösterir.
- Cari Oran, dönen varlıklar toplamı kısa vadeli yabancı kaynaklar toplamına oranlanarak bulunur.
- **CARİ ORAN = DÖNEN VARLIKLAR / KVK**
- Enflasyon ortamında fiyat yükselmeleri ve dönen varlıkların değer kaybetmesi ihtimalleri dikkate alınarak cari oran 2/1 olması genel kabul görmüştür.
- Cari oranın 2/1 den büyük olması işletmenin ihtiyacından fazla dönen varlığa sahip olduğunu, oranın bundan biraz küçük olması net çalışma sermayesinin yetersiz olduğunu gösterir.

Oran Analizi

Likidite Oranları

- **ASİT-TEST ORANI** : İşletmenin her bir liralık kısa vadeli borcuna karşılık, stoklar hariç olmak üzere, kaç liralık dönen varlığı olduğunu gösterir.
- **ASİT-TEST ORANI = (Dönen Varlıklar – Stoklar) / KVK**
- Asit Test Oranının **1/1** olması genel kabul görmüştür.
- **1/1** ve **1/1** in üzerindeki oranlar işletmenin kısa vadeli borç ödeme gücünün iyi, **1/1** in altındaki oranlar kısa vadeli borç ödeme gücünün zayıf olduğunu gösterir.

Oran Analizi

Likidite Oranları

- **HAZIR DEĞERLER ORANI:** İşletmenin her bir liralık kısa vadeli borcuna karşılık, elinde kaç liralık nakit ve nakit benzeri değer bulunduğunu gösterir.
- **HAZIR DEĞERLER ORANI= Hazır Değerler / KVK**
- Hazır değerler oranının min. %20, max. **1/1** olması genel kabul görmüştür.
- **1/1** in üzerindeki oranlar işletmenin borç ödeme gücünü gösterirken, aynı zamanda paranın çalıştırılmadığı anlamına da gelir. **1/1** in altındaki oranlar ise yine borç ödeme gücünü gösterirken, yapılacak yorumun satışların iyi olup olmamasına ve alacakların tahsil kabiliyetine göre olumlu veya olumsuz olması öngörülür.
- Oranın çok düşük olması işletmenin likit sıkıntısı çektiği anlamına da gelmektedir.

Oran Analizi

Likidite Oranları

- **STOKLARIN NET İŞLETME SERMAYESİNE ORANI:** Net İşletme Sermayesi, dönen varlıkların kısa vadeli yabancı kaynakları aşan kısmıdır ve işletmenin günlük faaliyetlerini sürdürmeye yarar. SNİSO, Stoklar ile NİS arasındaki ilişkiyi gösterir. Bu ilişki stokların net işletme sermayesi içinde işgal ettiği yer bakımından kurulur ve hesaplanır.
- **SNİSO = (STOKLAR x 100) / NİS**
- Oran, stokların net işletme sermayesinin yüzde kaçını oluşturduğunu gösterir. Oranın yüksek çıkması, net işletme sermayesinin büyük bir kısmının stoklara bağlı olduğunu, düşük çıkması net işletme sermayesinin içinde stokların az ve başka dönen varlık kalemlerinin daha çok olduğunu ifade eder.

Oran Analizi

Likidite Oranları

- Net işletme sermayesinin aşırı derecede stoklara bağlanmış olması, işletmenin peşin alışlar yapmasını ve eğer üretim işletmesi ise, işçi ücretlerini ödemesini güçleştireceği gibi, satışların yavaşlaması durumunda, dönen varlıkların likit yapısının zayıflayacağı ve bu nedenle asit-test oranı ile hazır değerler oranını düşüreceği açıktır. Bu oranın çok düşük çıkması, stok tedarikinin güçleştiği piyasa koşullarında, üretim ve satışlardaki yavaşlamanın, karla aktife girecek değerleri azaltarak, dönen varlıkların kısa vadeli borçlar karşısında her geçen gün zayıflamasına neden olabileceği anlamına gelebilir.

MALİ ORANLAR

- Mali Oranlar, işletmenin finansmanında yabancı kaynaklardan yararlanma derecesini ölçmeye yarar. Mali Oranlar ile, işletme borçlarının mali yapı içerisindeki yeri ve bu mali yapının getirdiği sonuçlar araştırılır. Bu amaçla yabancı kaynakların, öz kaynaklar karşısındaki durumu ile maddi duran varlıkların finansmanında kullanışları ve borçlanma giderlerinin dönem karıyla karşılanması ele alınır.
- **Finansal Kaldıraç Oranı**
- **Borçların Öz Kaynaklara Oranı**
- **Kısa Vadeli Yabancı Kaynakların Öz Kay.'a Oranı**
- **Maddi Duran Varlıkların Öz Kaynaklara Oranı**
- **Finansman Giderlerini Karşılama Oranı**

MALİ ORANLAR

- **Finansal Kaldıraç Oranı** : Şirketin kaynak yapısında kullanılan borcun oranını belirtmek için kullanılan bir terimdir. Finansal kaldıraç, bir şirketin borç kullanmasından doğar, bu durum şirket için faiz gideri gerektirmektedir. Kaldıracın etkisi, finanse edilen borcun oranı büyüdükçe, büyür.

$$\text{Finansal Kaldıraç Oranı} = \frac{\text{Yabancı Kaynaklar Toplamı}}{\text{Aktif Toplamı}}$$

MALİ ORANLAR

- **Borçların Öz Kaynaklara Oranı** : İşletmenin özkaynaklarının yüzde kaçı kadar yabancı kaynaktan yararlandığını gösterir. Öz kaynakların işletmenin borçları için bir güvence oluşturup oluşturmadığını ifade eder.
- **Borçların Özkaynaklar'a Oranı = $(KVK + UVK) \times 100 / \text{Özkaynaklar}$**
- Bu oranın %100 ve bunun altında olması beklenir. Bu oranın %100 ün altında olması, işletmenin özkaynaklarının toplam borçlarını karşılayacak büyüklükte olduğunu ve bu nedenle de alacaklıların güvence içinde bulunduğunu gösterir.
- %100 ün üzerindeki oranlar ,
 - alacaklıların güvence içinde olmamasına,
 - işletmeye yeni kredi vereceklerin güvence istemesine (ipotek, teminat....gibi),
 - borçlanma maliyetleri ile faiz giderlerinin artmasına neden olacaktır.

MALİ ORANLAR

- *Kısa Vadeli Yabancı Kaynakların Özkaynaklara Oranı:* İşletmenin özkaynaklarının yüzde kaçı kadar kısa vadeli borcu olduğunu gösterir.
- **KVYK'ın Özkaynaklara Oranı= (KVYK X 100) / Özkaynaklar**
- Özellikle üretim şirketlerinde, oran **%35** dolaylarında olmalıdır.
- Oranın düşük olması, işletmenin özkaynaklarla ve/veya uzun vadeli borçlarla çalıştığını gösterir ve güçlü bir mali yapıyı ifade eder.
- Oranın yüksek olması, uzun vadeli yatırımlarda kısa vadeli yabancı kaynakların kullanıldığını ya da işletmenin özkaynaklarının yetersizliğini ve bu nedenle sürekli kısa vadeli yabancı kaynak kullanımına gittiğini gösterir.

MALİ ORANLAR

- **Maddi Duran Varlıkların Özkaynaklara Oranı** : Maddi duran varlıkların özkaynakların yüzde kaçı büyüklüğünde olduğunu gösterir. Özkaynakların maddi duran varlıkların finansmanına yetip yetmediğini, dolayısıyla maddi duran varlıkların finansmanında yabancı kaynak kullanılıp kullanılmadığını ifade eder.
- **MDV'in Özkaynaklara Oranı = (MDV x 100) Özkaynaklar**
- Oranın%100 ün altında olması, özkaynakların maddi duran varlıkların finansmanına yettiğini gösterir.
- Oranın%100'ün üzerinde olması, özkaynakların MDV'in finansmanına yetmediğini gösterir ve yetersiz özkaynaktan bahsedilir ya da işletme yabancı kaynak kullanmak zorunda kalmıştır. Uzun vadeli ise uygun olarak yorumlanır.

MALİ ORANLAR

- **Finansman Giderlerini Karşılama Oranı** : İşletmenin finansman giderlerinin kaç katı kadar dönem karı elde ettiğini gösterir. Finansman giderlerinin, (elde edilen dönem karı ile) kaç defa kazanıldığı şeklinde yorumlanır.
- **FGKO = (Dönem Karı x FG) / FG**
- Oran ne kadar büyük çıkarsa, alacaklıların faiz garantisinin ve işletmenin finansal gücünün o oranda iyi olduğunu gösterir.
- Oranın düşük olması, alacaklılar için risk ve işletmenin finansal gücünün zayıf olması anlamına gelir.

FAALİYET ORANLARI

- İşletme Varlıklarının verimli kullanılıp kullanılmadığını ölçmeye yarar. Bu amaçla, varlıklar toplamı veya varlık kalemleri ile satışlar arasında ilişki kurulur.
- Ortalama Tahsilat Dönemi Oranı
- Alacakların Devir Hızı Oranı
- Stok Devir Hızı Oranı
- Nakit Devir Hızı Oranı
- Dönen Varlıkların Devir Hızı Oranı
- Maddi Duran Varlıkların Devir Hızı Oranı
- Aktif Devir Hızı Oranı

FAALİYET ORANLARI

- **Ortalama Tahsilat Dönemi Oranı** : Ticari alacaklar ile satışlar arasındaki ilişkiden doğar. Bunun için ticari alacaklar dönemin günlük satışlarına bölünür. Günlük satışlar ise, kredili satışların toplamının 360 güne bölünmesi ile bulunur.
- **Günlük Satışlar = Kredili Satışlar / 360**
- **Ort. Tahsilat Dönemi Oranı = Ticari Alacaklar / Günlük Satışlar**
- Ortalama Tahsilat Dönemi Oranı gün olarak bulunur. Bu gün sayısı işletmenin kredili satışlardan müşterisine tanıdığı vadeyi ifade eder. Üretim işletmeleri için bu sayının 30 gün olması uygun görülür.
- OTDO 'nın küçük olması, işletmeye ait fonların kısa süre için satışlara bağlanmış olması açısından iyi olarak yorumlanır.
- Dikkat edilecek husus, müşterilere tanınan vadenin satıcılardan sağlanan vadeyi aşmamasıdır. Yoksa işletmede likit sıkıntısı ya da kredi kullanımı gündeme gelir.

FAALİYET ORANLARI

- Alacakların Devir Hızı Oranı : Ticari alacaklar ile net satışların birbirine oranı Alacakların Devir Hızını verir.
- Ortalama Alacaklar = $(DBTA + DSTA) / 2$
- Alacakların Devir Hızı Oranı = $Net\ Satışlar / Ort.Alacaklar$
- ADHO «defa» olarak ifade edilir. Bu da ticari alacakların bir hesap dönemi içerisinde kaç defa tahsil edildiğini gösterir.
- Oranın yüksek olması, ticari alacakların kısa sürede ve kolaylıkla tahsil edilerek fonların aynı dönemde işletmeye döndüğünü gösterir.
- Oranın düşük olması, ticari alacakların uzun sürede tahsil edilebildiğini ya da alacakların tahsil kabiliyetinin zayıf olabileceğini göstermektedir.

FAALİYET ORANLARI

- **Stok Devir Hızı Oranı** : Bir dönemin stoklarının net satışlara oranı SDHO'nı verir. Ortalama Stoklar için, dönem başı stoklar ile dönem sonu stoklar toplamının ikiye bölünmesi gerekir.
- **Ortalama Stoklar = (DBS +DSS) / 2**
- **Stok Devir Hızı Oranı = Net Satışlar / Ortalama Stoklar**
- SDHO, stokların bir dönemde kaç defa satışa konu olduğunu gösterir.
- SDHO'nın yüksek olması, işletmenin mallarının stokta beklemeden hemen satıldığını, düşük olması stokta çok beklediği anlamına gelir.

FAALİYET ORANLARI

- **Nakit Devir Hızı Oranı** : İşletmenin parasal ve paraya çevrilebilir kıymetlerinin bir dönem içindeki devir hızını ölçer.
- **NDHO = Net Satışlar / Ortalama Hazır Değerler**
- **Ort. Hazır Değerler = Parasal Değerler + Paraya Çevrilebilir Değerler**
- Bu oran, işletmede bulundurulması gerekli nakit miktarını belirler, ancak bu konuda belirli bir standart yoktur.
- Aynı sektördeki işletmelerle ve geçmiş yıllarla karşılaştırılarak bir yoruma ve sonuca gidilmeye çalışılır.

FAALİYET ORANLARI

- **Dönen Varlıkların Devir Hızı Oranı** : Dönen varlıkların ne derece satışlara bağlı olduğunu gösterir.
- **DVDHO = Net Satışlar / Ortalama Dönen Varlıklar**
- Oranın yüksek çıkması, dönen varlıkların net satış gelirlerinden elde edildiği, düşük çıkması dönen varlıkların net satış gelirleri dışındaki gelirlerden elde edildiği şeklinde yorumlanır.
- Bir işletme için beklenen, dönen varlıkların sermaye dışında, net satışlardan elde edilmesidir. Böylece işletme faaliyetinin olumlu olarak sürdürüldüğü ortaya çıkar.

FAALİYET ORANLARI

- Maddi Duran Varlıkların Devir Hızı Oranı : Maddi duran varlıkların kullanılmalarındaki etkinliği ölçer.
- **MDVDHO = Net Satışlar / Ortalama Maddi Duran Varlıklar**
- Üretim işletmelerinde kapasite kullanılmasını da gösterir. Oranın yüksek olması, duran varlıkların etkin kullanıldığı ve yüksek kapasite ile üretim yapılarak satış geliri elde edildiğini gösterir. Oranın düşük çıkması, duran varlıkların verimli ya da kapasitenin altında kullanıldığı şeklinde yorumlanır, bir başka deyişle işletme maddi duran varlıklarına ya gereksiz yatırımlar yapmıştır ya da yapılan yatırımın karşılığını alamamaktadır.

FAALİYET ORANLARI

- **Aktif Devir Hızı Oranı** : İşletmenin aktiflerinin kullanımındaki verimliliği ölçmektedir.
- **ADHO = Net Satışlar / Ortalama Varlıklar Toplamı**
- Üretim işletmelerinde bu oranın 2 ile 4 arasında olması uygun görülür. Oranın ticari işletmelerde daha yüksek olması beklenir.
- Oranın düşük çıkması, işletmede atıl kapasite bulunduğunu gösterir. İşletme ya gereksiz yatırımlar yapmıştır ya da yapılan yatırımlardan gerekli verimi alamamaktadır.
- Duran varlıkları aktif içinde büyük olan işletmelerde (örneğin özel okul, otel işletmeleri gibi) aktif hızı düşüktür. Duran varlıkları aktif içinde az olan işletmelerde (örneğin ticari işletmelerde) bu oran yüksektir.

KARLILIK ORANLARI

- **Karlılık Oranları**, işletmenin faaliyetleri sonucunda ölçülü ve yeterli bir kar elde edip etmediğini ölçmeye yarar. Kar ile kaynaklar ve kar ile satışlar arasında ilişki kurulur.
- *Kaynakların Karlılık Oranları*
- *Satışların Karlılık Oranları*

KARLILIK ORANLARI KAYNAKLAR

- Kar ile kaynaklar arasında ilişki kurularak öz kaynakların ve uzun vadeli yabancı kaynakların verimli kullanılıp kullanılmadığı belirlenir. Kaynakların karlılığı iki oran ile ele alınır.
- *Sermayenin Amortismanı Oranı*
- *Öz kaynakların Amortismanı Oranı*

KARLILIK ORANLARI KAYNAKLAR

- **Sermayenin Amortismanı Oranı** : Genel olarak, uzun vadeli kaynaklar ile bu kaynakların giderlerinin özkaynakları ve dönem karını nasıl etkilediğini ortaya koyar.
- **SAO = (Dönem Karı + U.V. Borçlanma Gideri) X 100 / (Özkaynaklar + U.V. Yabancı Kaynaklar)**
- Oranın büyüklüğü, işletmenin uzun vadeli kaynaklarının etkin ve verimli kullanıldığını gösterir, hatta işletme bu uzun vadeli kaynaklardan en çok verimi elde etmiştir denilebilir. Oranın düşük çıkması ise işletmenin bu tür uzun vadeli kaynaklardan verimli bir şekilde yararlanamadığını, bu kaynaklara ilişkin faiz gibi finansman giderlerinin dönem karını büyük ölçüde etkilediğini gösterir.

KARLILIK ORANLARI KAYNAKLAR

- Öz Kaynakların Amortismanı Oranı : İşletmenin elde ettiği dönem net karının özkaynaklara oranını göstermektedir.
- $\text{ÖKAO} = (\text{Dönem Net Karı} \times 100) / \text{Özkaynaklar}$
- İşletme sahip ya da ortaklarının işletmeye yatırdıkları sermayenin karlılığını gösterir. Oran büyüdükçe, işletme sahip ya da ortakları böyle bir işletme kurmakla iyi bir yatırım yapmışlardır denilir. Oranın küçük olması ise, yapılan yatırımın karlı olmadığını göstermektedir. Oran genel olarak piyasa koşullarındaki faiz oranlarından büyük ise yatırım doğru ve karlı bir yatırım olarak değerlendirilir.

KARLILIK ORANLARI SATIŞLAR

- Gelir tablosundaki brüt satış karı, dönem karı ve dönem net karı ile satışlar arasında ilişkiye dayanarak bulunur.
- *Brüt Kar Oranı*
- *Faaliyet Karı Oranı*
- *Net Kar Oranı*

KARLILIK ORANLARI SATIŞLAR

- **Brüt Kar Oranı** : İşletmenin satışlarının karlılığını göstermektedir. Oranın yüksekliği işletmenin karlılığını gösterir.
- **BKO = (Brüt Satış Karı X 100) / Net Satışlar**
- Ancak oranın yüksekliği, sektördeki benzer işletmeler veya geçmiş dönemlerle karşılaştırılması gerekir.

KARLILIK ORANLARI SATIŞLAR

- **Faaliyet Karı Oranı** : İşletmenin faaliyet giderleri karşılandıktan sonra eriştiği karlılık değerlendirilir.
- **FKO = (Faaliyet Karı X 100) / Net Satışlar**
- Oranın yüksek olması, işletmenin faaliyet giderlerini etkin bir şekilde kontrol edebildiği ve en az faaliyet gideriyle karını en çoklayabildiğini göstermektedir.

KARLILIK ORANLARI SATIŞLAR

- Net Kar Oranı : İşletmenin net karının, net satışlarına oranlamasıyla bulunur.
- $NKO = (\text{Dönem Net Karı}) \times 100 / \text{Net Satışlar}$
- İşletmenin nihai karlılığını göstermesi açısından önemlidir. Çünkü bu oranda işletmenin finansman ve diğer giderleri de dikkate alınmaktadır. Bu oranın yüksek çıkması, işletmenin net olarak karlılığını düşük çıkması ise karlı olmadığını gösterir.

ORAN ANALİZİ – ÖRNEK

- [Oran-Analizi-Bilanço.xls](#)
- ***Likidite Oranları*** : Genel anlamda kabul edilen cari oranın 2 veya daha fazla asit test oranı ve hazır değerler oranının 1 veya daha fazla nakit oranının ise 0,20'den büyük olması arzu edilir. İsminden de anlaşılacağı üzere bu oranlar kurumun likiditesini başka bir ifadeyle varlıklarını ne kadar esnek şekilde nakde çevirebileceğini ölçer. Elbette bu oranların yorumlanmasında piyasa koşulları ve sektör ortalamalarının da dikkate alınması gerekmektedir. 2007, 2008 ve 2009 yıllarında kurumun oranlarının hesaplandığı tabloda görüldüğü üzere işletmenin cari oranının sırasıyla 1,47-1,32 ve 1,26 olduğu görülmektedir. Aynı şekilde diğer likidite oranları da aynı paraleldedir. Her ne kadar bu oranlar istenilen seviyelerden biraz daha aşağılarda kalmış olsalar da Türkiye gibi gelişmekte olan ülke piyasalarında normal olarak kabul edilmesinde fayda vardır. İşletmenin likidite durumu iyi denilebilir.

ORAN ANALİZİ – ÖRNEK

- Finans kurumları finanse edecekleri işletmelerin likiditelerinin maksimum düzeylerde olmasını arzu ederler. İşletmenin likidite oranları arasında dikkat çeken bir başka husus stok bağımlılık oranlarının oldukça yüksek olmasıdır. Zira 2007 yılında bu oran 1,06, 2008 yılında 1,07 ve nihayet 2009 yılında ise 1,15 olarak gerçekleşmiştir. İşletmenin borçlarını ödeyebilmede stoklarına oldukça bağımlı olduğu görülmektedir. Bu ise ayrıca bir risk konusudur.
- **Mali Oranlar** : İşletmenin borçlarının özkaynaklara oranı 2007, 2008 ve 2009 yıllarında sırasıyla 2,84-3,19 ve 3,20 olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü üzere kurumun özkaynakları borçları için bir güvence sağlayamamaktadır. Kurumun borçları özkaynaklarının her zaman birkaç kat fazlası olmuştur. Bunun yanında işletmenin finansal kaldıraç oranı iyi düzeydedir. Başka bir deyişle işletme tüm borçlarını mevcut varlıklarıyla karşılayabilecek düzeydedir. İşletmenin maddi duran varlıklar/özkaynaklar oranı da yıllar itibariyle düşük gibi görünmektedir. Ancak mamul maliyetinin olmayışından anlaşılacağı üzere kurum bir ticaret işletmesi olup yatırım MDV harcamaları da nispeten az gerçekleşmiştir. Bu da bu oranın düşük çıkmasına sebep olmuştur ki bu da ticaret işletmeleri için kabul edilebilir.

ORAN ANALİZİ – ÖRNEK

- **Faaliyet Oranları** : Her ne kadar sektör ortalamaları diğer oranlarda da önemli olsa özellikle faaliyet oranlarının sağlıklı bir şekilde yorumlanabilmesi için sektör ortalamalarına ihtiyaç duyulmaktadır.
- Kurumun ticari mallarının ortalama stokta kalma süreleri 2007, 2008 ve 2009 yılları için sırasıyla 126, 134, 127 gün olarak gerçekleşmiştir. Buna göre işletme örneğın 2009 yılı için 127 günde bir stoklarının satabilmiştir. Öte yandan işletmenin ortamla tahsilat süresi 2007 yılında 52,51 gün 2008 yılında 70,68 gün ve 2009 yılında 68,30 gün olarak gerçekleşmiştir. Bu verilerden anlaşıldığına göre işletmenin tahsilat politikası yerine oturmuş tahsilatlarını 2 ay civarında yapabilmektedir. İşletmenin kendi yarattığı özkaynaklarla faaliyetlerini sürdürebilmesi oldukça önemlidir. Bu açıdan etkin bir tahsilat politikasının olması azımsanmamalıdır.

ORAN ANALİZİ – ÖRNEK

- **Karlılık Oranları** : 2007, 2008 ve 2009 yıllarında net karlılık oranı %3'lerde kalan firmanın maliyetlerini ve diğer gider kalemlerini gözden geçirmesi gerekmektedir. Zira maliyetler ve diğer gider kalemlerin mahsubundan sonra geriye kalan net kar oldukça düşük seviyelerdedir. Yine aynı anlamda brüt karlılık ve faaliyet oranları da ortalamaların altındadır. Elbette ki ticaretinin yapıldığı mallardaki kar durumu piyasanın genel durumu önemlidir. Ancak işletmenin acilen maliyetlendirme politikalarını fizibilite etmesi gerekmektedir. Bu anlamda gelecek yıl bütçelerinin hazırlanması bazı hedeflerin belirlenmesi işletme için itici güç olacaktır. Net karın düşük çıkması mali rantabiliteyi de olumsuz etkilemiştir.

Teşekkürler...